

De Tienuursvlinder (*Spilosoma lubricipeda* L.)

De tienuursvlinder is een in het gehele land algemeen voorkomend insekt. Deze nachtvlinder heeft zijn Nederlandse naam te danken aan de veronderstelling dat hij niet vóór tien uur 's avonds actief zou worden. Deze bewering is echter onjuist. Zodra de schemering intreedt, kan men het insekt waarnemen. Bovendien komen zij gemakkelijk op een lichtbron af. Daardoor zijn de vliegperiodes goed bekend geworden. De vliegtijd valt van eind april tot begin oktober. Er zijn twee, elkaar overlappende generaties.

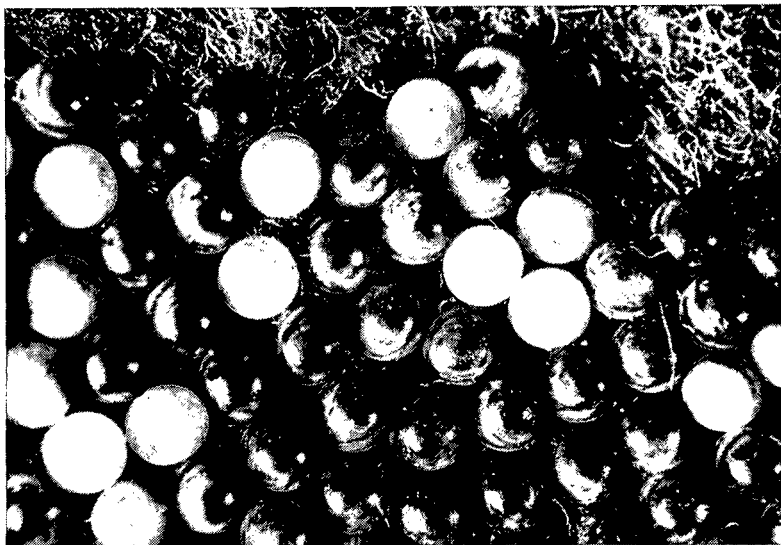
De vlinder is helder wit met zwarte stippen op de voorvleugels. Het achterlijf is geel met zwarte, onderbroken lengtebanden.

De sterk behaarde, grijsbruine rupsen leven veelal op lage planten. In de zomer worden zij echter ook wel op bladeren van loofbomen aangetroffen. Daartoe wordt een eilegsel van 60 - 100 eieren aan de onderzijde van een blad gedeponneerd. De eieren liggen vlak naast elkaar en lijken op kleine pareltjes. Zij zijn aanvankelijk licht beige van kleur. Neemt men de moeite

een eilegsel een dag of tien achtereenvolgend te observeren, dan ziet men dat de eieren lichtgrijs tot leiblaauw verkleuren. Later ziet men door de eihuid fijne zwarte strepen schemeren; dit zijn de haren van het ongeboren rupsje (zie loepfoto). Dit is een teken dat de eieren spoedig uitkomen. Binnen enkele dagen bevinden zich dan tientallen behaarde rupsjes op de onderzijde van b.v. een appelblad. Zij voeden zich met het bladgroen en verrichten aanvankelijk typische skeletvreterij, waarbij de bovenste opperhuid van het blad in takt blijft. Oudere rupsen vreten gaten in het blad (zie foto). Bij de minste verstoring laten zij zich aan een draad zakken. De rupsen verblijven in den regel slechts korte tijd op houtige gewassen, zij zetten hun vreterij voort op lagere planten, waar zij zich ten slotte in een harige cocon verpoppen.

Voor de vlinderverzamelaar is er bij deze soort nog iets interessants op te merken. Het valt op, dat de vlinders zelden volkomen aan elkaar gelijk zijn. Het zwarte

*Eierlegsel
(loepfoto)*

Rupsen van de Tienuursvlinder (loepfoto)

stippenpatroon kan nl. zeer variëren. Een enkele maal zijn de zwarte stippen sterk gereduceerd of zijn zij tot kleine of grotere vlekken 'samengeperst'. De lepidopteroloog onderscheidt daardoor wel een twintigtal variaties.

De tienuursvlinder is voorts verwant aan de *tijger vlinder* (*Spilosoma lutea*), deze soort is geel met zwarte stippen. Moeilijker is het om de tienuursvlinder van *Spilosoma urticae* te onderscheiden. Deze laatste is echter te herkennen aan de fijnere zwarte stippen die bovendien spaarzaamelijk voorkomen of zelfs geheel ontbreken. Deze laatst genoemde soorten zijn minder algemeen dan de tienuursvlinder van welke soort een fraaie foto van de heer D. L. Booy voorkomt op de omslag van 'Natura', no. 8, sept. 1968, welke afbeelding mij deed besluiten iets over deze vlinder te vertellen.

(Een verkleinde reproductie van die omslagfoto vindt U hiernaast - Red.).

